

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egyes évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetések átlagos díj szerint számítanak. — Egyes szám ára 20 fillér.

— Megjelenik minden szombaton. —

Főszerkesztő:

PÁL GÁBOR

ny. főgimnáziumi igazgató.

Felelős szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

ügyvéd.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dr. Gál József ügyvéd irodája, hová a közlemények, hirdetések és az előfizetési díjak küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlitter sora 20 fillér.

Tulzott óvatosság.

A képviselőház ápr. 29-iki gyűlése mintha ünnepi beavatás akart volna lenni, olyan langyos, óvatos lefolyású volt. Ekkor mutatkozott be ugyanis az új kormány és ismételte meg Khuen regébbi programbeszédét Lukács László új kormányelnök a lemenő és felkelő napnak egyaránt szolgáló munkapárti eljenzések kíséretében.

Ha az ilyen mozzanatokat ünnepnek tekintik a képviselőházban, újabb időben bőven kitűnt az ünnepésből, ugyannyira, hogy a hetköznap munká egy idő óta leszorítottak a napirendről. A sok kormányválság: lemondás, visszavonás, újra lemondás és újra alakulás olyan helyzetet teremtett, mintha nem is lenne együtt az országgyűlés.

Az ilyen ünnepiesnek épen nem minősíthető helyzet okozza, hogy az osztrák képviselőházban minden megtorlás nélkül rendszeres tárgyalást indítottak a mi belső ügyeinkről és mint valami felsőbb, birodalmi testület egy tartományi gyűlés felett, bírálatot gyakoroltak a magyar szent korona alá tartozó egyik ország állapotára felől. Sőt Stürgkh gróf miniszterelnök helyeslések kíséretében birodalmi szempontokat tűzött ki, melyek szükség esetén a beavatkozást neki köteletségévé teszik, vagy amint környofontan magát kifejezte: „illetékességének keretében emez érdekek megóvása mellett sikraszálljon.”

Ezt a nyilatkozatát egy interpellációra adott felelet címén ápr. 18-án tette és a következő napon a reixrát német szocialista, délszláv és eseli tagjai tizenhárman szónokoltak a horvátországi állapotokról, az ok alkotmányvédő szabadságszeretetükről, szidva a magyar zsarnok-

ságot, és nagyképűsködvé a magasabb birodalmi szempontok körül. Valóban úgy geráltak magukat, mint Magyarország felett álló birodalmi gyűlés. Ugy látszik megbotította őket az a terminologia, melyet a magyar szent korona országaitól megkülönböztetésül nem minden tervszerűség nélkül használnak, midőn a birodalmi gyűlésben képviselt királyságokról beszélnek. Az ok országgyűlésük tehát birodalmi gyűlés, melyben Magyarország nincs képviselve.

Minden magyar felháborodva és ökölbe szorított kezzel olvasta ezeket a valogatott gorbóbaságokkal spékelt tervszerű támadásokat, melyeket épen akkorra inscenizáltak a mi szövetséges tarsaink, mikor képviselőházunk a kormányválság miatt el volt napolva.

Azóta ápr. 29-én volt a legközelebbi képviselőházi gyűlés, melyen az ujjalakított kormány mutatkozott be. Mindenki joggal várta, hogy végre-valahára a magyar képviselőház méltó feleletet fog adni az idegen beavatkozásra. És mi lett a magyar sajtó egyhangú, erélyes visszautasításának képviselőházi folytatása? Az a langyleg diplomatikusan nyilatkozat, melyet az új miniszterelnök a horvátokhoz oktatásképpen intézve, de a bécsi elkelő és kevésbé elkelő idegeneknek is szólva bemutatkozó beszédével kapcsolatban a horvátországi állapotokról elmondott. A többi homalya mintha meg lett volna babonázva a bemutatkozás ceremóniájától, mind hallgatott. Ugy látszik, hogy a bemutatkozásról folytatandó vita idejére halasztották elítelő nyilatkozatuk megtétele, mintha tán az az új miniszterelnök programbeszédének bírálatához tartoznék. Pedig ezen az első gyűlésen lett volna helye és rendje minden párt részéről nyomban kifejezést adni a beavatkozás visszautasításának.

Ez emelte volna a gyűlést a sablonos bemutatkozó mozzanata fölé ünnepi színvonalra, miként felemelte a főrendiház gyűlését Csernoch János kalocsai érsek beszéde, aki a miniszterelnök bemutatkozó beszédére reflektálva, határozottan és férfiasan mondott rosszaló itéletet az osztrák miniszterelnöknek a mi belső dolgainkba illetéktelen beavatkozása felett.

Tulzásba vitt opportunizmus volt a magyar delegációnak egy a mostani összehívása, mint gyűlésének lefolyása is.

A delegációkat hovatovább centrálparlamentté avatják, mire osztrák részről megvan az állandó törekvés és mi magyarok is közreműködünk, ha azt a gyakorlatot honosítjuk meg, hogy az osztrákok kedvéért és érdekében, nehogy exlexbe kerüljenek, indennitás megszavazása végett gyűlést tartanak, holott Magyarország költségvetésével egy időben a közös költségek is megvannak a mi részünkről egész évre szavazva.

De ha már a hibás gyakorlat folytán a formáság és az osztrákokra való tekintettel az egyformaság okából ülésezésre a sorrend szerint mind Bécsben meg kellett jelenniök, száználmas látvány volt a partfegyelem odaig fokozott zsarnoksága, mely a munkapártot némaságra kárhoztatta a közös hadügyminiszterrel szemben csak azért, hogy Lukács László miniszterelnök cirkulusai zavarva ne legyenek. Hát a történet után nem az lett volna a törvényhozók tekintélyének megfelelő eljárás, hogy Auffenberg urnak a resolució körüli szerepét nyílt színen bírálat tárgyává tegyék és ne engedjék oly könnyen menekülni néhány szintelen mondatba foglalt nyilatkozattal, melyekkel magáról az elkövetett hibát elhárítani igyekezett?

De a partfegyelem úgy látszik odaig hat,

A „CSIKI HIRLAP” TÁRGÁJA.

Reflexió.

Még akkor ősz volt. A tar galyakon Madárkak zengtek táj őneket
S nyarat takaró fehér élműdöként
Ökörnyál szállongott a táj felett.

V réten álltam. Az őszi legben
Hűdegtől didergő lecskecsapat
Úszott tova s végző búcsút intve
Éltűnt a borongó felhők alatt.

Utána néztem. A fűtő sereg
Fájdalmas hűrt pendite lelkeiben
S a természet s bensőm párluzamján
Gondolkozva mélyen elmerengtem.

S amint elém képzelem sorsukat,
Tavaszi eljőten megnyugovók,
S reményt nyertem, hogy elszállott fi eskem
Nekem is visszaküldi majd az ég.

Azóta kétszer is eltelt a tél,
Annyiszor kélt nyomában kikelet,
S bár oldalán mindig jött a lecske,
Csalódást hozott, semmit egyebet.

S én mégis bírom. A régi tajakon
Mélázva hordom örök álmodásom
Az én lecskémről, melynek megjötttem
Fájó szívvel várom, egyre várom.

Zakariás Bálint.

Hajnalhasadáskor.

Aki még nem nézet világ egy májusi ragyogó napfelkeltét egy szendegő barnatos erdő mélyéből, vagy egy hegyecsucnak magasán fekvő, pompás távlatáról, az ne mondja, hogy látott valami igazán szép földi életének vándorujánban.

Ne merje állítani, hogy némi fogalma, vagy halvány sejtelme is volna az abszolút szepről, az istenien fölségesről, a körülöttünk világ, hallható, látható, értékelhető nagy Természet köréből.

Aki még nem szívta a fűgő, egészséges tüdejébe a májusi virradatnak derült hajnalhasadásának nyírfailattal telített levegőt, az ne merje mondani, hogy ismeri a tiszta levegőnek isteni balzsamát.

Olyan ez a nyírfailattal telenkor, mintha valami legi, édes melódia játszanék velünk, cirógatna, simogatna arcunkat, nem tudjuk dára fakadjon-e ajkunk, vagy imára kulcsoljuk kezünket?!

Mert ez nem hasonlítható semmihez amit emberi ész tudás és akarat akármilyen remekbe elonkba állít. Valami titokzatos öserő száll ez illattal felénk, megmámorosodott lélekkel megértjük titokzatos szavát, mely mind azt suttogja:

Ilyen voltam én a Teremtés első pillanatában...
Ezt az illatot lehellettem bele a paradicsom szűzi légkörébe is, melylyel felűditem a késői unokáknak farradt elcsigázott testét és lelkét...

És csakugyan, ettől a természet szármalástól, mely átörökölti lelkünket az illat őserőjű hatalmával megmérhetetlen idők távolságain s bepillantást enged a Teremtés nagy titkába: tele lesz az agyunk, bele a szívünk merész szármalásu, megacélozott akaráttal, tele a lélek mindent megértő, áthidaló, összekötő harmóniával.

A májusi hajnalhasadásnak rózsaszín parajában a kicsi nyirenek fehér törzsű szomorú fűrti szép fái úgy állnak csendes, halk megilletődésben, mintha mind boldog nászünnepélyre készüléne.

És olyan kecsesek, finomak, mint a regék és mesék kedvenc hősöi, az elátkozott kálykissasszonyok, kiknek itt kell élniök a paraszti sorban levő mogyoró és borokacserjek között e köves oldalon, míg majd egyszer eljön a szabadulás órája.

Karsu törzsük hóhécher selymét majdnem egészen beborítja zöldcsipkékétyől lombfüzérük, melynek minden kicsi levele tele van himve gyémántcsipkével, csillogó drága gyöngyökkel.

Csupa harmat, ujjongó, boldog reménység, csupa vagy és álom minden levelel.

Vagy talán nem is gyémánt és drágakő, ami ott csillog zöld füzerein, hanem könnyek harmatoznak minden levelelen?

Mindig a föld felé hajló, szomoruan lecsüngő ágaival önmagát siratja-e vagy mások szenvedésének látása tette örökre szomoruvá?

Mintha minden fehér törzs mellé a leboruló lomb-sátor alá oda kellene képzelnünk egy-egy karsu, fehér sirmelkét is.

Gondolom, hogy csak az látja bennük a szomorúság bájának költészetét, kinek rég eltemetett, a multha vessző emlékei fölé borul rá szomorú lomb-sátorával és mindig újra illatozó, újra emlékeztető, felfrissítő, sebeket tépő hatalmával.

Nagyon sokszor sétálgatolt itt velünk egy halkszavú, csupa bölcsesség és csupa szelid szomorúsággal beárnyékolott homloku ember, abban a boldog, tele könnyel és kacagással gazdag gyermekkorban!

Ilyen ragyogó májusi hajnalon két kézzel téptük

hogy azoknak, akiknek Aulfenberg szerepe folytán a resolúciós békát le kellett nyelniük, nem csak zúgolódnok, de a Décsy Zoltán bizalmatlansági indítványával szemben még passive viselkedniök se szabad. Még annyi se szabad tehát nekik, mint az egykori szászatyáinak, aki feleségét, mikor kedvesével szerelmeskedett, tetten érte és együgyűen legalább annyit mondott: no feleség, ha még egyszer így találak, gyanakodni kezdek.

Décsy Zoltán Kossuth-párti alvezér bizalmatlansági indítványával alkalmat akart adni az Aulfenberg ellen nem régen erősen haborgó munkapártnak, hogy a resolúciós béka lenyeletéséért méltó haragjuknak kifejezést adhassanak, ha vele még mint hadügyminiszterrel kellett szemben állniok; de az új pártvezér nyomban kiadta a leendő parancsot, hogy a munkapárti delegátusok nem bizalmatlansági szavazást végezték, hanem az indemmitas okából jöttek Bécsbe.

A szász atyái véletlenül bukkant hűlén hitvesére: a munkapártnak, úgy látszik, még legalább egyszer rá kell bukkannia, még egy tapasztalatot kell szerzenie, hogy bizalmatlansága kifejezésére — merszt kapjon.

I. r.

Székely iparfejlesztés.

Írta: László Gyula.

Ez a kérdés ismét tanácskozási tárgyat képez. Ezentúl a székely társaságokból indított kezdeményezés és a közgazdasági tényezők részéről megismételt szorgalmazás folytán maga a kereskedelemügyi miniszter tűzte napirendre. Az újraszervezett és hosszas stagnálás után újból mozgásba hozott iparfejlesztő bizottságoknak elrendelte a miniszter, hogy saját területük ipari viszonyaira és ipari szükségére nézve az anyagot gyűjtsek össze, hogy az összes székelyföldi iparfejlesztő bizottságok az iparkamarával együtt alakítsanak közös bizottságot, jussanak egyöntetű megállapodásra a kívánásokat és javaslatokat közös fölterjesztésbe foglalva juttassák a miniszterhez.

Ez előzetes munkát követné az országos hitelszövetkezet ismételt helyszíni tanulmányozása, újabb javaslatoknak ismételt mérlegelése és fölteve, hogy a jelenlegi kormány még kormány marad s fölteve, hogy a közérdeklődés készsége nem fog elaludni, hat kezdődni fog valamelyes aktív cselekvésben való kísérletezés.

Ezt a történetet ismerjük. A vége idáig

le a nyírfák alatt új életre ébredő ibolyát, a megkésztet hóvirágot, a liliest, a leánykőkörcsint, kankalint virágjait és vittük oda Hozzá, aki nagyító lencse alá tartotta őket egyenkint s úgy magyarázott róluk, míg mi bámoló gyermekszemmel, szomjas lélekkel lestük minden szavát.

Amikor itt sétálgattunk, barangoltunk boldog összetartozásban; megkülönböző, csendes élet szelid örömeiben!

És amíg azt a sok rejtelmes csodát a megnagyobbodott szirmokat, porzókat, bibé és bibeszálakat megbámultuk, felteve lett a lelkünk — egy emberi élet határáig — a Természetnek határtalan forró, nagy szerelmével.

És a későbbi korban volt ennek a kis kiránduló társaságnak még egy olyan tagja, egy boldog fiatal asszony, boldog anyja, aki boldog, határtalan elragadtatásban mindig könyvtől csillogó szemmel járta meg ezt a harmatos ösvényt, itt e szelid, halkszavú nyírfák alatt. Megsimogatta törzsüket, beszélt hozzájuk s minden kis levélhez, virágszirmhoz, gyenge fűszálhoz volt egy-egy becézgető, kedves meleg szava.

Mind aludni tértek már és én e két embernek a sarkovét mindig ide képeztem, ide e kicsi erdő mélyébe, az ezüstszudaru nyírfáknak, reszkető, zöldcsipke tányol lomsátoara alá!...

Hajnali négy óra mult. Kint vagyunk a hegytetőn. Minden ajak elnémul, a kis társaságnak minden egyes tagja neki támaszkodik turistabotjának — vagy mondjuk: most frissiben töviről metszett mogyorófa pálcájának s a teljes lelki elmélyedés gyönyörűségével néz maga körül, míg tekintetünknek határt nem von a láthatár szélére rátapoló ködnek látóla.

Szemben a nagy Bükkerdő mögött szápadt de-

mindig esalódás volt. Ettől a esalódástól féltjük az ügyet, féltjük különösen most, amikor azt a bizonyos „tizenkettedik órát” túlléptük. Amikor még egy esalódás már helyrehozhatatlan következményekkel járhat. A dolog úgy áll, hogy odafönt Budapesten tudnak arról, hogy idelent a Székelyföldön gazdasági bajok vannak, vállalják is a segítés kötelezettségét, de mert a multban gyakran megesalódtak, óvatosan keresik és meg-hanyják vetik a módózatokat. Másutt kipróbált és bevált eljárás szolgál e tekintetben irányadóul s miután az anyagi kérdés is az állam-haztartás szempontjából a legkedvezőbb formában megállapított, akkor következik az „elvi szempontok”-kal körülhógozott munka.

Idelent aztán véletlen dolgoz, hogyha valami sikerül. Rendesen külső, hogy a jól megtanulmányozott s a többszörösen megtanacsokozott kérdés megoldásának utjába kiszámíthatatlan és egyben bántó akadályok kerülnek. Az „idegen”-t meglepi, hogy a székely nép nem halad a segítő kézzel szemben, nem keresi, hanem inkább elhárítja magától az „állam”-támogatásit. Folytatódó és bizalmatlan; nem áll kötelének. Az idegen e jelenségekben a való, a bensőbb okok után való kutatás nélkül megállapítja a maga kedvezőtlen véleményét és tovább viszi, föl azokig a körökig, ahol a népek sorsa felett döntenek. S majd itt, majd ott elhangzik a kegyetlen igazságtalan kritika, hogy a „székely” sorsára kell hagyni, nem érdemes vele foglalkozni.

Hogy ezek dacára mégis történnek egymásutánban ismételt kísérleti kezdeményezések, az a jobb érzésűeknek lelkiismereti ösztömében leli magyarázatát. Talán tudják is, hogy a most kezdődő akciónak sem lesz meg a várakozást kielégítő eredménye, mégis elpróbálják más módózat mellett a mentés munkáját. Mert vallják, hogy az össze-vissza fölhánytorgatott hibák mellett is a székely nemzet politikai értelemben igen értékes faj s a keleti határon való megerősítése országos érdeklet kepez.

De hogy a dologra térjek, nem hallgathatom el a legfőbb okot, amely az elkedvetlene-désig és a meghasonlásig fokozta az állapotokat. Messze, nagyon messze esünk Budapesttől. Ez a mi bajunk. Más világ van odafönt és attól egészen elütő más világ van idelent. A meg nem értesnek s a mindkét részen támadó hozsantó esalódásoknak ez az alapja.

A székely fél az államtól, amelynek nevében adót szednek, büntetnek, amelynek törvényei alapján tagosítottak, arányosítottak, legelő-rengés reszket, mind világosabb, mind világosabb árnyalatra válya, majd keskeny aranysegély sárga csíkja szegélyezi be a bükkfák koronájának üde zöld bársonyát.

De micsoda pompás színösszeállításban! Tűzsugarak rajzolódnak bele a derengés rózsaszínű pirkadásába s a másik pillanatban szembe mosolyog a felbukkanó nap fényes arculatja, mintha egy kicsit pislogna, szundikálva küzködné, de aztan fényes koronja mind fényesebbre, mind tündöklőbbre válik s bohókás jókedvvel osztogatja forró tüzű csókjait.

Bekandikál az alvó erdő mélyébe; a csodás, rejtelmes erdő mélyébe; sürgő sógatással ébresztgeti a boldog nászban szendergő madárpárokat; bekandikál a lombok közzé, a bokrok, cserjék tövébe s beleszókolgat a virágok szendergő kicsi kelyhébe.

Élet, nyüzsgés, mozgás követi ébresztgető cirogalását. Halk madárbeszélgetés hallatszák; egy rigó élelet fűtlyent s egy sergély szárnyának e ahogása hallszik, amint átrepül az előttünk fekvő völgyet.

Odabent a strűben készülődnek az élet harcára, egy magasabb rendeltetésű hűgő szavára végig éli minden kicsi fűszál a maga vajudó bimbózó, rügybe takadó, majd elhalványuló, sáppadó rövid életét!

És mi állunk nemán, összetett kezekkel kelet fele fordulva, mint valami megbávtól napimádó csoport, a napfelkelének szétmőli, aranyos látatengerében.

... Az utolsó ködpára is engedelmesskedett a Napisten parancsának, ott szakadozik hosszú, vékony fellőszálakban az ég peremén.

Meg ma eső lesz — szólal meg valaki a társaságból, amint hazafelé tartottunk. Csendes, elmélázó mosoly let csupán a felelet. Lehet már akármilyen eső, vihar, sötét nagy zivatar: a mi lelkünkben úgy is ragyogás lesz; a májusi napfelkelének esodálato, üde harmatos ragyogása.

W. F. A.

ket, erdöket letiltottak, amelynek egyébiránt üdvösnek nem ismert ténykedése idelent visszas állapotokat teremtett és ami ezeltől nálunk — a Székelyföldön ismeretlen volt, néptömegeket proletár sorsba taszított. Ennek a félelemnek az elosztásával kell először megküzdenni közvetlen érintkezésel, hogy a nép házipari fejlődése meginduljon. A közvetlenség hatásának bizonyítására elmondok pár példát.

Ezeltől husz évvel Baross Gábor a korondi primitív fazekas ipar fejlesztésére tanfolyamot rendeztetett. A nép ellenzenvvel fogadta a le-küldött állami idegen keramikust és elüldözte anélkül, hogy annak kamátasit bevette volna. Évek múlva a helyi postamester fia hazakerült a székelyudvarhelyi szakiskolából és apja házánál műhelyt nyitott. Nohát ez még módfelett érdekelte. Meghamultak a postamester ur fiának nagy tudományát és addig settenkedtek s lopotgattak el ma egy, holnap másik technikai fogást tőle, hogy meglepő gyorsasággal ők maguk is kitűnő fazekasok lettek. Tamás nékül, al-dozott nélkül. A tudás tovább terjedt házról-házra s a korondiak ma ott tartanak, hogy az országnak a legelőhaladottabb fazekasai. És most a korondiak visszasírják az állami keramikust, akitől még többet tanulhattak volna.

Egy másik eset. A két év előtt legett Felső-sfalva község népén segitem akartam. Tanácsoltam nekik, hogy kérjenek férfi ruhaszabászati tanfolyamot. Mert ha ruhát tudnak készíteni, akkor az izlésesen előállított szöttesek is értékesíteni képesek. Az eszme letszelt is, meg nem is. Neki felkesedtek, aztan megint lehangolódtak. Féltek az iparadótól. Végül magam is meghátraltam a kezdeményezéstől, azonban egy más megoldást kerestem. Menjen ki egy asszony Szegedre a konfekciós iparban való szakképzés szerzése végett, hozza haza a tudását és terjessze el a faluban ő. Meg is történt. Ma ez az asszony csinálja és szállítja több erdélyi városba a székely tanonok teli és nyári ruháját s a sófalvi asszonyok ugyancsak török magukat, hogy ezt a tudást elesenjenek. Az asszony is jól járt, mert a mint beválja naponként három koronát keres, a székely fiuk is jól jártak, mert a hamar szétmálló bolli ruha helyett tartós jó ruhákat kapnak és az iparkamara is jól járt, mert a következetesen minussal zártzamadását már az első évben, tavaly jelentékeny plusst zárt. A sófalviak pedig most eszednek a tanfolyam után.

Egy harmadik eset. A közelmúlt években egy facér szabó járta be a székelyföld falvait, mint a házipar fejlesztés apostola. Igért munkát és segítséget. Felültek neki csaknem mindenütt. Egy hatalmas szövetkezet megteremtését vállalta, amelynek tagja lehet, aki csekély három koronát neki lefizet. Ezeren és tízezeren ültek föl és dobták ki a három koronákat. Évek multán, csak a tavaly leplezte le a szelhamost a budapesti rendőrség. Ez az eset sokat ártott a most megindító akciónak, mert a felültelet nép még tartózkodóbb lett.

Ez az eset magában is elég világosan aposztrófálja a helyzetet. A különböző magas-ságu régiókban tanakodnak és tanacsokznak a székely házipar sorsa fölött, arra azonban alig gondolnak, hogy legalább ott ahol a házi iparnak gyökere van, a falvakban a nép ezreit is megkérdézzék és vele valamelyes bizalmasabb kapcsolatot teremtsenek.

Módjával minden sikerülne itt is, mint ahogy máshol sikerül, sőt jobban, mert ennek a népnek minden egyéb foglalkozása között a legtöbb hajlama az iparra van. Ezt bizonyítja az inasképzés jelentős sikere, amely siker azonban szintén csak annak tulajdonítható, hogy ez az egy dolog kivételosen a közvetlenség medrében indult és fejlődött ki.

Az a nagy terület és hozzáteszem: elhanyagolt terület, ahol az iparfejlesztési akciónak operálnia kell, a közvetlenséget nélkülözte mind máig. Egy helyi mozgó intézménynek az adott viszonyok és előálló szükségeknek megfelelő

módon való cselekvése hiányzott. Nem a pénzszerzés volt a fő — fő szükség, hanem amint Herényi Károly mondotta: „Utbaigazítás, bizonyos akadályok ellátása, bizonyos dolgoknak az illetők tudására való hozása.” Vagy amint Dobieczycki Sándor képviselő, az országos közlekedési szövettség ügyvezető alelnöke mondotta: „Lelket kell adni idelelt a dolgoknak” (Vége köv.)

HIREK

— **Püspök urunk Ónagyméltósága** egészségi állapota, mint teljesen megbízható forrásból értesültünk, örömdetesen javul.

— **Elöléptetések a honvédségnél.** A május eleji előleptések alkalmából városunkban állománytisztok közül Dr. Székely Jenő főorvos ezredvezetője és Fehér János zászlós hadnagygyá nevezte ki.

— **Kinevezés.** A nagyméltósági földművelésügyi miniszter ur Paláncz Sándor csikjenőli román tanító és Székelykirendeltetés és az alispán ur ajánlata Cszikvármegye felsikói járásának negyedik körzetére u. n. Csikszentdomokos, Csikszenttamás, Csikjenőfalva és Karfalva községek részére 85412. VII. 12. szám alatt gazdasági tudósítónak kinevezte.

— **Halálozások.** Csikrákosi öv. Lehner Vendel szül. Mánya Mária életének 83-ik, özvegyének 4-ik évében végelgyengülésben április hó 30-án elhunyt. Temetése a hó 2-án volt Csikrákoston nagy-számi közönség részvétel mellett. Az elhunytat kiterjedt rokonsága gyászolja.

— **Öv. Császár Sámuelné** szül. Skolnik Karolina a hó 1-en életének 69-ik, özvegyének 39-ik évében elhunyt Csikszereván. Temetése 3-án volt nagy részvét mellett.

— **Új tollnok.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Császár Károly államtudort ideiglenes minőségben feltesztnekül kir. tanfelügyelői tollnoknak nevezte ki és szolgálatára Udvarhelyvármegye kir. tanfelügyelőséghez rendelte.

— **A marosvásárhelyi ügyvédi vizsgák eredménye.** A marosvásárhelyi ügyvédi vizsgák 1912. évi első évenyerednek statisztikája a következő: Ügyvédi vizsgára állott 61 jelölt. Hat óra bukott 7 jelölt. 12 óra bukott 6 jelölt. A bukás számaránya 22 százalék.

— **Új rendezett tanácsú város** Hosszu tárgyalások után végre Dicsőszentmárton rendezett tanácsú várossá alakult át. Polgármesterré Kedves Józsefet vármegyei szőlőért választották meg.

— **Kerületi ifjusági tornaverseny Kolozsváron.** Zapos napja lesz Kolozsvárnak a hó végén és június hó első és második napján. Másfelézer magyar diák gyűl össze a napra, hogy a kultuszminiszter által rendezett kerületi tornaverseny keretében bemutatják testi ügyességüket, fizikai erejüket s demonstrálják a magyar testgyakorlás és torna előrehaladását. A kerületi tornaversenyen a kolozsvári, nagyszabedű és nagyváradi tanterületi középiskolái vesznek részt. Jelentkezett eddig 23 gimnázium, 4 reáliskola, 3 tanulóképző, 2 kereskedelmi akadémia, összesen 1211 tanulóval és 95 tanárral.

— **Egyetlen színházi művészt** legközelebb tartatik meg. Közreműködnek: Pinner Imre a budapesti v. Népszínház elsőrangú tagja, Parlagi Kornélia a soubrette primadonna, opera énekesnő, Semere Gyula elsőrangú komikus, *Keresztély János* ökl. zenetanár. Elsőrangú családí műsor. Csupa jókedvűség. Kétféle színpadi apróságok. Bővebbet a napi falragaszok. Jegyek előre válthatók Szoboda Miklós könyvkereskedésében.

— **Megfogott a választók száma.** A törvényhatóságok felküldték a helygymiszteriumba az egyes választókörülteknek az 1912. évi összeállított névjegyzéket. Egyik-másik névjegyzéket bizonyos alakú pótlások céljából vissza kellett küldeni, most azonban már hozzáfogtak a választói statisztika elkészítéséhez. Az 1911. évben a magyarországi képviselőválasztók száma 1,197,726 volt. Az idén 1,121,741 a választók száma. A választók szaporodása tehát egy év alatt 24,015, vagyis kevesebb az évi szaporodás, mint volt az előző években, mert például 1910-ról 1911-re a szaporodás 35,000 volt. Ezrevehetően a kiünnepelt mágnott fogott most a választók száma a székely kerületekben: Csik-, Haromszék és Udvarhely vármegyékben Csikkarefalva 1662 (1683), Csikszentmárton 1195 (1208), Csikszereván 1396 (1437), Gyergyószentmiklós 1789 (1810) Összesen 6032 (6138). Apadás tehát 106 volt a vármegyében.

— **Felvélt a tanítóképzés.** A székelykeresztúri m. kir. állami tanítóképző-intézet I. osztályában az 1912—1913. iskolai évről felvonznak 36 oly építési, építkezési, egészségügyi, akik 14-ik életévüket betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek és a gimnázium, vagy a reáliskola, vagy a polgári iskola legalább 4 alsó osztályát, vagy a felső népközpályt jó sikerrel elvégezték, vagy a jelen év június hó végéig elvégezték. Az I. évesek részére rendszeresített kedvezmények ezek: 12 teljes ingyenes ellátás, 10 félidős ellátás (havi 14 koronán fizetés mellett), 2 évi 140 koron.

ösztönölj-kedvezmény és 12 teljes díjfizetéses hely (havi 28 korona fizetendő a teljes ellátásért). Ezen kedvezmények kitűné és teljes elmeneteli növekedésnek fogunk adományoztatni. A bentlakók ingyen lakást, fűtést, világítást és mosást élveznek. Ingyen gyógykezelésben minden rendes tanuló részesül, azonban a gyógyszeres árá részben vagy egészen megterítendő. A felvételt szeptember 1-én és 1 koronás belföldi ellátott folyamodások a min. vall. és közokt. miniszter urhoz címezve jelen év május 31-ikéig Ujváry Mihály igazgatóhoz küldendő be.

— **Tanító urak figyelmébe!** A közéleti vizsgák befejezése végén szükséges vizsgai lapok a legújabb kivitelben és legolcsóbban kaphatók Szoboda Miklós könyv- és papirkereskedésében Csikszereván.

— **Új magyar textilgyár.** A Magyar Védő Egyesület a konfekcionált áruknak a hazai ipar által való gyártására tartott két évvel ezelőtti tanácskozást az illetékes kereskedők és szabóiparosok bevonásával. Kitalált, hogy a leglényegesebb dolgot, a férfi és női nyári ruhák számára való szövetek nem készülnék Magyarországon. Ma másképp áll a dolog, Kolozsvárról létesült a Bernhardt és Tsa cég tulajdonában levő „Erdélyrezi Szövőgyár”, amely nemcsak a megszokott minőségű kelméket gyártja, de amint szakértő nagykereskedő tanácsotunk állítja: az angol árnál jobbat, olcsóbat. Van kelme, immáron a ruhakelmekereskedők, a férfi és női szabók és a társadalom rendelkezésére áll, vajjon érdemes-e tudást, pénzt, buzgalmat és szolidaritást befektetni magyarországi gyárba? Van kelme, tessék a gyárból rendelni, ha csak próbára, aztán majd szívesen rendelnek. Selyemfűnyű (u. n. angol) férfi ruhavászon, férfi, női szőttek lenből, pamutból és félélyemből, háztartási és keletgye cikkek, kalotaszegi himnő vásznak, szőnyegvédők, függöny és matrakelmék, bélésszövetek készülnék a székelyföldi gyárban. Kérjük, követejük a gyár készítményeit, melyből mintákat küld a gyár Kolozsvárról. Kereskedőink figyelmét felhívjuk e jeles, új gyártelepünkre.

— **Ügyvéd urak figyelmébe.** Május 1-jével érvénybe lépett igazságügyminiszteri rendeletnek megfelelő új ügyvédi nyomtatványok lapunk nyomdájában — Szoboda Miklós könyvkereskedésében — kaphatók már.

— **A brassói országos állatkiállítás.** Nagyméretű állatkiállítást rendez május 16-án Brassóban — mint annak idején emlegettük — az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület. A kormány a kiállítás költségei fedezésére 49,000, a díjazásokra pedig 16,000 koronát bocsátott az egyesület rendelkezésére, mely a magasztosabb több mint 100,000 koronát szavazott meg a kiállítás céljaira.

— **Méhészeti tanfolyam** Az Erdélyrezi (székelyföldi) miniszteri kirendeltség Marosvásárhelyen f. évi május hó 6-tól 24-ig kisgazdák részére melh-tenyészeti tanfolyamot rendez, melyre 20 kis gazda vételeztél fel, kik elatási segélyképpen 2 koronát kapnak s a szegénysorsú és távollakó kisgazdák uti-költség megterítésében is részesülnek. A felvételi iránti kéres székelyföldi miniszteri kirendeltség megbízottjához adandó be.

— **A vidéki rendőrség államosítása.** Pekáry Ferenc, a székelyfővárosi rendőrségnek főkaptány-helyettese a legközelebbi időben megválik állásától Pekáry a helygymiszteriumhoz kerül, ahol miniszteri tanácsosi rangban fog tovább működni egy most szervezendő új ügyosztály élén. Az ő vezetésével ügyosztályi hatáskörébe fog tartozni első sorban a vidéki rendőrségek államosításának előkészítése, a határrendőrség ügye és a gyermekvédelem.

— **A zárt táviratlap.** A közönség nagy részének nincs tudomása arról, hogy a postán a zárt levelezőlapok mintájára zárt táviratlapok is vannak forgalomban, amit akármelyik posta- és táviratváltalonál 62 filléren lehet kapni. Az ezekre írt táviratokat az oly helyeken is, ahol táviró nincs, a postahivatalkónál, ezenkívül a mozgó- és kalauzpostáknál, sőt akármelyik levelezőtűző szekrényekbe való behobás után is föl lehet adni. Ha a távirat díja a hatvan fillért meghaladná, a feladónak a díjtöbbletet megfelelő értékű postai levelezőket a táviratlap és célra kijelölt részére kell fölragasztani.

— **Csendőrség a határrendésztől szolgálatban.** Az idej. költségvetési törvény a határrendőrség létszámának apasztása mellett a csendőrség létszámát főképp a célból szaporítván, hogy a csendőrség a határrendésztől végrehajtott szolgálatra fokozottabban mértekben igénybe vehessék. A helygymiszter jövő hó 1-től kezdve a határrendőrségi külső végrehajtott szolgálat ellátásával a csendőrséget bízta meg. A szolgálati rendszer ez intézkedés következtében az egész vonalon lényegesen megváltozott, mert is a miniszter addig is, míg a megfelelő utasítások át-dolgozhatók lesznek, a szolgálati ellátásra és a csendőrség igénybevételeire vonatkozóan a m. kir. határrendőrségi kapitányoknak körrendeletben részletes utasításokat adott.

— **Radical Cleaner Porszívó, valamint Matelne légrézmentesítő vállalat.** Van szerencsém a t. e. közönséget tiszteltetel értesíteni, hogy a Brassóban már egy év óta működő és legjobb hímecskére örvendő Porszívó vállalatot működéséig Csikszerevánra kiterjeszteni óhajtanám. Szőnyeget, szőnyegbutor és egyéb berendezési tárgyakat pormentesen anélkül, hogy azokat helyéről elmozdítanám és higiénikus szempontból a tisztítás is nagyon ajánlható, mivel a pormentes lakás sok betegségét megóvja az egészséget. A légrézmentesítést szintén amerikai módon és teljesen megbízhatóan teljesített és egy évi próbát

mellett elvállalok minden lakást, poloskától, melytől és sváb-hogarkától és egyéb férgektől mentesítésre. Tekintettel arra, hogy próba működésemet már e héten írt helyben megkezdtem én óhajtanám, úgy tiszteltetel felkérnem a l. érdeklődőket, hogy méltóztatassanak az erre vonatkozó óhajukat legkésőbb hétfőig (május 6) velem tudatni (Heim Adolf Zöldfa-vendéglő) és egy meghívásra készséggel bővebb felvilágosítás céljából személyesen megjelenek. Amennyiben azonban kellő számú jelentkezés nem volna, úgy tekintettel e vállalat nagy szabása voltára, a gépeket nem hozhatnám el, mely tetemes kiadással jár. Tiszteltetel: Heim Adolf, vállalat tulajdonos, Zöldfa-vendéglő.

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

Tavasziak alá mikor szántunk?

Írta: Fodor Jenő kir. gazd. tanár.

Avultnak látszó közmondással kezdem: — „Ki mint vet, úgy arat.” De kezdhettém ugyanis: „Ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát”. S talán helyesebb is, ha az utóbbi mondásnál maradok, illetve itt megállunk s azt kérдем: Vajjon a földművelő ágya meg volt-e vetve úgy, hogy utána jó alvás várható lett volna? Nem! Vajjon a rosszul vetett ágyban a föld kipihenhet-e magát, vagy pedig, mint az emberrel is megtörténik, rossz alvás után törődően ébred? Ugyan! A hó elment, de a szántóföldek törődötten ébrednek, mert ősszel nem volt jó ágya vetve. — A gazdák az ágyat most vetik, mikor a föld már álmából felébredt, de nem pihenté ki magát, mert az áldott őszi mely szántás puha ágyát nem sok, sőt alig egy pár helyen élvezhette.

Az őszi mely szántás előnyeit most nem szándékom méltatni, de magát a tényt felemlíteni szükségesnek tartottam azért, mert most lehet látni a mulasztás hátrányait.

Aki ősszel szántott, annak vetőmagja már a földben van s az csak a kelést várja, aki pedig ősszel nem szántott, az most szánt, ha ugyan a csapadék engedi, illetve, ha a talaj már annyira szikkadt, hogy szántani lehet. A különbség: egy pár hét az érésben s egy pár mázsa (szándékosan nem írok vékát) a termés eredményben.

Hogy annak a pár hetet kéresek s így a késői vetésnek mi az átka, azt tavaly ősszel eléggé módunkban volt tapasztalni, hiszen csak októberben lett vége az aratásnak, s hogy ilyen késői aratásnál mi az eredmény, arról jobb nem beszélni. Hogy pedig az őszi mely szántásba vetett termény nagyobb termést ad, azt könnyű megmagyarázni, mert az ősszel mélyen szántott föld a késő őszi s téli csapadékok mind magába szívja, azt elraktározza s így a föld hasonló lesz ahhoz a jó gazdaszanyhoz, aki a föld szükségletet idejében szerzi be s mikor szüksége van rá a kamrából szedi elő. Így csimán a föld is, ha ősszel megszántottuk. — Nyár folyamán, mikor nincs eső, a felraktározott nedvességet veszi elő s adja át a növényzetnek, ilyenformán a növényzet a szárazságot nem snyil meg, akkor is vígan fejlődik, idejében érke be s jó termést szolgáltat.

A csak tavasszal szántott föld először is már azzal, hogy meg kell várni, amíg annyira szikkad, hogy szánthatóvá válik, sok nedvességet elveszt s eltekintve attól, hogy az őszi és téli sok csapadék nem szivódhat bele — a talaj felületé tömődött, a víz lefoly róla — magával a szántással is szárítottuk a talajt, mert szikkadt földet fordítunk le s nyirkosat hozunk fel, ami levegőre kerülve hamarosan megszárad, vagyis a benne levő nedvesség elpárolog, egyszóval a talaj kiszárad.

A növények fejlődése a táplálkozás mérvétől függ s lehet a talajban bár sok tápanyag — ha hiányzik a nedvesség, ami a tápanyagokat feloldja s így azokat felszívhatókká teszi — a növényzet csak snyilodik, de nem fejlődik úgy, hogy utána jó termést várhassunk.

Azt szokták mondani: „Már káran tanul az okos”, de mi saját kárunkon sem okulunk, mert különben lehetetlen, hogy annyi tanítás hiába kiáltó szó lenne. Pedig úgy van, hogy a beszéd ellangzik s olyankor van bologatás is, azután pedig minden marad a régiben. Ősdi eke — rossz szántás, rossz vetés — kevés termés és üres bugyelláris.

Méhészet.

— Írta: CSERGŐ VENCZEL. —

„Közletek” az Országos Gazdasági Egyesület tekintélyes lapja 27-ik számában a „Szerkesztői iromények” rovatában S. K. Ab-nak, ki valószínűleg méhészeti ügyben tanácsot kért, válaszul többféle utbaigazítás lett adva, melynek végén meg szőszertit ez is áll: „A Boczonádi kas és kaptár kezdő méhésznök nem való.”

Erre Krisztus szavaival élve, így lehetne felkiáltani:

„Uram, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek”!!! De én csak azt vagyok bátor kérdező, miként írhat valaki olyant, mely homlok-egyenest ellenkezik a valósággal?

Lehet-e személyes tapasztalat, avagy meggyőződés nélkül fontos közgazdasági kérdésben közreadni olyast, mi egyeseknek és köztük árthat?

Azt hiszem, rovatvezető csupán hallomásból tud valamit a Boczonádi méhlikásokról, tehát nem méhészt, vagy ha az, akkor nem tarthat efféle kasokat, vagy kaptárokat, különben ilyen tevédsébe nem esett volna.

De bármint is álljon a dolog, az az egy — többféle jelből következtelve — egészen bizonyosnak látszik, hogy a Boczonádi méhlikások iránt vagy elfogultak, vagy azokat nem ismerik ott fenn, sőt az is lehet, hogy valamelyes érdekből, hivatalos buzgósággal elnyomni igyekeznek. (Pedig az eddig gancsnak vélt Mumus már nincs az élők között.)

Holott, ha teljes valóságában méltányolnánk, minden erejükkel terjesztenék azt.

Azonban hazai méhészetünk nagy kárára mit tapasztalunk? Azt, hogy államilag istápolnak és az időleges tanfolyamokon, az egész országban, tanítanak olyan kaptárt és Hanemmanos méhészkedést, mely hátrán nevezhető ösdi méhészetnek. Ezt több évi tapasztalat után határozottan állítom.

Minden ember fia s így rovatvezető is meggyőződhet arról, hogy az országos kiskaptárak méhészetét gátul szolgál a kivált haladásnak, ha tudjuk: hogy míg a hivatalos kiskaptár keretelése többféle mesterfogásokkal jár, melyen: a betelelés, kitelelés, mézterhelés erősítés, költőtérbe való leszorítás, költőtér bővítés, szükítés, Hanemmanos méhészkedést és még néhány más pepéselés, (addig a Boczonádi kasban, mely a nép kezében megbecsülhetetlen), a Boczonádi kaptárban, mely a módosabb méhészeknek való, azokból az okszerűség nevében végzendő munkákból egyetlenegy sincs, tehát kezelésük a legegyszerűbb és épen ezért a Boczonádi kas és kaptár minden rendű és rangúnak egyaránt, de legfőképpen épen a kezdőnek való annyival inkább, mert kezelést értelmes ember egyszeri látásra és magyarázatra megtanulja.

Szeretném, ha ezen felvilágosítás kezéhez jutna rovatvezetőnek, ezen esetben remélenni lehet — a méhészet ügye érdekében — a tevédség gavallérosan reperálva lesz.

Hatha még az is tudomására esik, hogy míg a kiskaptárak méhészetét a szűk esztendőnek minősített 1911. évben csod szelére jutott, addig a Boczonádi nagy méhlikások hírtokosságainak nem volt semmi okuk panaszra, sőt nőiöl mesés eredményt értek el.

Például az én méhészetemben volt a többi között olyan két család felsőnyilású Boczonádi kaptárban, mely a mézért kétszer töltötte meg (tartálék-épek segítségével) s mivel egy keret sulya három kiló, a két kaptárból 120 kiló mézet szüreteltem; — akkor, mikor vidékünkön a kis kaptárak méhészeinek nem volt semmi feleslegük. Sőt az erdélyi méhészet egyet kolozsvári mintaméhészet 60 család mézhozama is alig egy pár keret méz vala. (Lásd a Méhészeti Közöny 3-ik számában közzé adott igazgatóválasztmány jelentését.)

Ezen jelentés szerint volt ugyan két Boczonádi kaptár is a 60 között; ezek azonban alsó nyilásúak, tehát régi rendszerűek s amellett kezelésük sem volt szabályos. Ezt állítom személyes meggyőződés után.

A m. kir. földmívelési miniszter kiadványában megjelent „Magyarország földmívelési ügye” című munkában „A méhészeti termelés Magyarországon 1899—1910-ig” fejezet adatai meggyőzőhnek mindenkit, hogy tíz év alatt az állam nagy áldozatkészsége ellenére, a hazai méhészet, ugyszólván, semmi haladást nem mutat. Egyedül a termelt mézről van 1909. és 1910. évben emelkedés, de ez a Boczonádi kaptárak javára irandó.

Van még a nehézményelt Szerkesztői üzenetben más hiba is.

Ugyanis, hol a méhészeti könyvek olvasgatását ajánlja, a megnevezettek között nem említi meg a múlt évben megjelent „Méhék élete” című remek méhészeti szakművet, pedig ebből lehetne igazán okos dolgokat tanulni.

Vagy talán nem volna tudomása e becses könyv létezéséről?

Mondhatom, érdemes át és áttanulmányozni mindenkinek, ki méhészeti ügyekkel foglalkozik, mert ami abban van, az mind szintiszta igazság és méltó követés.

A könyv kapható Ujpesten Széchenyi-u. 7. sz. a. a „Méhészet” szerkesztőségében.

A kiszagdák irányítása.

A kiszagdák az emelkedő közterhek és igények fokozása által nem is úgy gazdálkodnak, mint apátiól látta. Már pedig megfelelő gazdasági eszközök nélkül

silány igavonókkal a földet jól megmunkálni nem lehet; a gondosan meg nem tisztított vetőmag gazt terem; csekély számú marhaállomány után a földekből kivont táperő nem pótolható.

Nem vádtként hozzuk fel ezeket a kiszagdák ellen, csupán rámutatunk ezen jelenségekre és hozzáteszük, miszerint természetesnek találjuk, hogy a kiserbirtokon való gazdálkodás belterjesebb irányban nem fejlődött. Természetesnek találjuk, mert a kiszagda nem igen olvas szaklapokat, szakkönyveket, melyekből a gazdálkodás fejlődéséről tudomást szerzhetne, nem látogat kiállításokat, nem hallgat felolvasásokat, melyekből ismeretét gyarapíthatná, nem tagja egyesületeknek, melyek a kiszagda gazdálkodásával és annak fejlesztésével foglalkoznak és végül: nincs olyan szervezet, mely a kiszagda irányításával foglalkozik s a tőkének a gazdaságha való jövedelmező beletelésére megtanítaná.

Az illetékes körök már sokat tettek a multban a kiszagdák érdekében. Földmives iskolákat, baromfi tenyésztési kiképző iskolákat állítottak fel, mintha ez nem lett volna elég, tovább mentek. Minta-paraszti gazdaságokat szerveztek és az állattenyésztési, tejgazdasági, szőlészeti felügyelőségek mind olyan intézmények, melyeknek hivatalosa, rendeltetése a kiszagda gazdálkodásának fejlesztése.

De a földmives iskolákból kikerülők nagy része a nagyobb gazdaságokban igyekszik szolgálatot keresni és ismereteit nem hasznosítja a saját gazdaságában a köz javára.

Gondoskodni kellene tehát olyan szervezetről, mely a helyi érdekekből kifolyólag kizárólag a helyi gazdasági ügyekkel foglalkozzék, mely a gazdák egy érdekszabálytómörítése és a gazdálkodás fejlesztésére épen a tömörülésben rejlő anyagi, értelmi és erkölcsi erővel közreműködjék.

A falusi gazdákör vezetői a faluból kerülnek ki és így hiányozni fog a szellemi képesség a vezetésre és a gyakorlati irányításra. Ezt kaplatnok erre feleltél. Ez nem áll. Szervezzünk csak falusi gazdáköröket. Feladatuk ezeknek, hogy fokozzák a gazdák szakértelmét, gazdálkodásukat fejlesszék! Mindenkéltől igyekezzünk a kiszagdákat falusi gazdákörökbe csoportosítani, lejtjük ki előttük a tömörülésben rejlő erőt s győzzük meg őket, hogy anyagi boldogulásukat egymás kölcsönös támogatásával sikeresebben mozdíthatják elő. A mezei munka szünetelése alatt tartson fel a gazdákör alkalmas helyiséget, járasson földmiveseknek való szaklapokat, szerezzen be hasznos olvasni valót és nyújtson alkalmat arra, hogy a gazdák az olvasottak felett eszméiket kicserehessék. Igyekezzék a gazdákat téli foglalkozásra buzdítani, keresse és jelölje meg annak irányát és fejlessze azt.

Ahol az iparnak csirái, ha még oly jelentéktelenek is látszik azon háziipar, igyekezzék azt a gazdákör fejlesztési és a háziipar termékeinek keresés helyben vagy vidéken elhelyezést. Foglalkozzék a vezetőség a lakosság gazdálkodási rendszerével, annak hátrányaival; jelölje meg a javítandókat, figyelje, hogy a szomszédos községek gazdálkodását, annak általános eredményeit, a jót igyekezzék a helyi viszonyokhoz kepest meghonosítani, a rosszra, mint intő példára rámutatni; foglalkozzék a népnek anyagi boldogulását gátló szokásaival, mutasson rá általánosságban annak következményeire és igyekezzék a bajokat egyesült erővel orvosolni. Szerezzen be baromfiakat, mozdítsa elő a baromtenyésztést; fejlessze a marhatenyésztést és igyekezzék a mai vegyes marhaállományt nemesebb fajakkal felcserélni és buzdítsa a gazdákat lakarmány termelésre és a föld termőképességének fokozására.

Támogassa a gazdákat jó vetőmagvak és gazdasági eszközök beszerzésében, ismeresse meg őket az okszerű gazdálkodáshoz szükséges, kiszagdákknak való gépekkel és egyéb eszközökkel. Kísérje figyelemmel a gazdálkodás terén előforduló újításokat, azok eredményét egyes gazdasági termények vetésével az e célra közösen bérrel területen tegyen kísérletet.

Ha van olyan intézmény, oly szervezet, amely irányítja, vezeti a kiszagdákat a helyes uton, jobban foglagnak ragaszkodni földjükhöz, mert az a kis föld okszerű gazdálkodás mellett, megélhetésüket, kenyérüket jelenti.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Ferencz József urnak.

A „Csiki Hirlap” 16-ik számában a csikjenőfalvi „Erzsébet-emlék” ügyében írt cikkére vonatkozólag bátor vagyok a következő felvilágosítással foglalmi. Az igaz, hogy ezelőtt mintegy 13 évvel táncmulatságból az emlék javára 44 korona gyűlt be, mely összegnek annak idején kamatozás végett ki lett adva. Ezen összegből ezelőtt 8—10 évvel kölcsönöz által A. P. ur kezéhez megküldetett 20 korona azon ki jelentéssel, hogy a hátralevő összeget is mielőbb el-

* E rovat alatt közölték nem vállal felelősséget a Szerk

fogja küldeni, így kölcsönzönél maradt csak 24 koronára. Az A. P. urnál levő 20 koronát, mint ezt Önnek már régebben is mondtam, mi tanítók, az iskolás gyermekek zárvizsgái jutalmazására még mindjárt akkor elkértük és kiosztottuk, mivel az iskola-alapja a nagyobb mennyiségű tanszerek kifizetésé miatt egy fillér sem volt. Tehát ezen összeg sem az A. P. sem az én kezemenl nem maradt, hanem későbbi visszafizetésig a jó tanuló és viseletű iskolás gyermekek között vizsgái jutalmul kiosztott. Most ezen összeg is az iskola-alap által visszatérített. Kölcsönző is megküldvén a nála levő összeget kamatjaival együtt s így az emlék-alap jelenleg 56 korona, mely összeg további elhelyezésig az én kezemenl van. Hogy további kamatozás végett az alapot melyik pénzintézetbe helyeztük el, abból nekünk senki sem rendelkezik. Az a fő, hogy míg az emlék elkészült, a pénz biztos helyen legyen és kamatozzék. Ebből minden érdeklő meggyőződhetik, hogy az emlék-alapot szennyes kezek nem érintették, hanem az, saját céljára kamatozik.

Palincz Sándor,
tanító.

Mindazon jóbarátaim- és ismerőseimtől, kikől személyesen el nem búcsuzhattam, e helyen mondom Isten hozzád!

Lőrincz Sándor,
plebános.

Új szabó-üzlet!

A nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozom, hogy Székelyudvarhelyen, a Kossuth-utca 48. szám alatt

polgári és egyenruha

szabó-üzletet nyitottam. Elvállalok minden e szakmúba való munkát és javítást s szállítok minden e szakmúhoz tartozó felszerelési cikkeket. Úgy katonai, pénzügyorségi, postai és vasúti egyenruhákat a legjobb anyagból a legutányosabb áron készítek.

Kérem a nagyérdemű közönséget, bizalmával megtisztelni méltóztatásuk.

Kiváló tisztelettel:

Hancz Sándor
szabó-mester.

4-6

ÉRTESITES.

Van szerencsém a mélyen tisztelt helybeli és vidéki közönség szives tudomására adni, hogy **nagy raktártartok** a legjobb fajta szövetekből,

férfi öltönyöket

készítek a legújabb divatok szerint, felelősséget vállalok azok kifogástalan kivételért.

Mérsékelt árak.

Pontos kiszolgálás.

A n. é. közönség pártfogását kérve, vagyok alázatos tisztelettel:

BAKSI FERENCZ,
ferfiszabó,
Csikszerezadán.

13-7

Fővárosi Lapok, u. m.: Budapesti Hirlap, Az Újság, Magyar Hirlap, Magyarország, Nap minden időben kaphatók Szvoboda Miklós könyv- és papírkereskedésében Csikszerezadán.

Szám 1120—912. ki,

Hirdetmény.

Alulírt városi tanács közhírré teszi, hogy következő 1912/1913. iskolai év kezdetén (szeptember 16-án) a Zemei haditengerészeti akadémiában előreláthatólag 40 egészen ingyenes és feldijmentes (a közös hadügyi tárcából javadlat

mazott) kincstári, illetőleg fizetéses és alapítványi hely fog betöltetni.

Felvételek az I. évfolyamban van helye; a II. évfolyamban csak kivételesen.

Az erre vonatkozó feltételek a városi tanácsnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Csíkszereda, 1912. április hó 29-én.

A városi tanács.

Szám 1155—1912. ki.

Hirdetmény.

Alulírt városi tanács közhírré teszi, hogy az 1912—13. tanév kezdetével hivatalos honvéd állatorvosi tisztviselőkké való kiképezés céljából 2 egyévi önkéntessé még fel nem avatott pályázó, a m. kir. budapesti állatorvosi főiskolába felvétetik.

Az erre vonatkozó feltételek a városi tanácsnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Csíkszereda, 1912. április hó 29-én.

A városi tanács.

Eladó

az „Olthon” kávéházzal szemben fekvő telek. Értekezni lehet Orbán Mihály m. kir. adótiszttel Csíkszeredán.

215—1912. vegrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csíkszeredai kir. járásbírósnak 1912. évi V. 77. számú végzése következtében Dr. Daradies Felix ügyvéd által képviselt Nagy Lajos zöszödi lakos javára 530 korona s jár. erejéig fogantatott kötelező végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 973 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: házi bútorok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a csíkszeredai kir. járásbírósi fenti számú végzése folytán fenti főkekövetelés bíróság már megállapított költségei erejéig, végrehajtást szenvedő lakásán Csíkszeredában leendő megtartására 1912. évi május hó 13-ik napjának délutáni 5 órája határidőül kitűzöttik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érin-

tett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107 és 108. §-ai értelmében közpénzfizetés mellett, a legtöbbet igénylőnek, szükség esetén becséron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előírt ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kel Csíkszeredában, 1912. évi április hó 17-ik napján.

Keresztes Gyula,
kir. bír. végrehajtó.

Jobb családhoz

ajánkozik szoptatós dajkának egy szolid nő.

Címe: **Lőrincz Borbála** Csíkszeredán.

2—3

A szalonban és a gyermekszobában mindenütt ott legyen, mert kicsinyt, és nagyot, fiatal és öregot, szegényt vagy gazdagot egyaránt megcsodálnak szórakoztat. — Mindenütt kapható.

Gyártja: a „Cserepágyár” R. T. Kismányán. Minden nagyobb városban állandó bizományi raktárt olajtva fenntartani, e célra ovadékképes és 26—5 agilis képviselőket keresünk.

A budapesti raktár telefonszáma 170—68.

ÉRTESETÉS.

Tudomására adom a n. é. helybeli és vidéki közönségnek, hogy elválladok mindennemű

cement, gipsz- és beton-

munkákat, u. m.: Templom mennyezet és padló burkolatokat, kripta és sirkereteket, Rabc falakat, beton csövek, hidak, átvezetek készítését, beton és műkölcpcsöket, virágvázak és talpazatok csinos kivitelben, fürdő szobák és konyhák terassa finom csiszolással, szökő-kutat csatornázást, kutakat sülyesztő rendszerrel és a pincékől a víz elszigetelését is.

A nagyérdemű közönséget szakképzettségi tapasztalataim folytán pontos és lelkiismeretes kiviteléről előre is biztosítom. Szives támogatást kér, kiváló tisztelettel:

Trnovszky Ádám
Kossuth Lajos-utca 79.

3—5

KINCSET ÉR

Tordy-féle Hollandi 3 király tea

mivel nemcsak hashajtó, hanem egyuttal étvágyjavító, gyomortisztító, emésztést elősegítő, bélműködést szabályozó, nemkülönben a legmakacsabb gyomorban is segít. Csomagja (kbl. 10—12-szeri használatra) gyógytárban 50 fill.

Minden gyógytárban kapható.

26—5

ELADÓ

csíkszeredai határon a gyakorló-térrel szemben a „bódé“-kert. Értekezni lehet öz v. Dávid Istvánnál.

1—3

Wagner a „Hangszer-király”

országszerte elismert legolcsóbb hangszerárúháza, Budapest, József-körút 15., bárkinek teljeseen

INGYEN küldi a most megjelent nagy fényképes hangszerárjegyzéket ha azt egy levelezőlapon kéri. Öreg vagy törött gramofon lemezeket becsereél. Gyorsjavító műhely. Elismerő levelek! Ne vásároljunk részletre!

KÖBÁNYAI SÖRKIRÁLY!

Van szerencsénk Csíkszereda város és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására hozni, hogy Csíkszeredán

GÁL FERENCZ SÖRGYÁROS urnál

sörraktart létesítettünk, a melyben söreink ugy eredeti horlókban, valamint gondosan és szakszerűen töltött palackokban mindenkor friss minőségben kaphatók. Kérjük a n. é. sörfogasztó közönséget, sziveskedjék ezental nevezett képviselőnknel beszerezni. — Söreink ugy a belföldön, mint a külföldön és messze tengerentúli országokban is a legjobb hírnevnek örvendenek: mi exportáljuk a legtöbb sört hazánkól és a mely kiállítás söreinket bemutattuk, mindenütt a legelső díjat nyertük el ily

1906-ban Budapesten
1900-ban Párisban

1904-ben Florenzben
1905-ben Palermo-ban és Napolyban, 1906-ban Wienben

1908-ban Londonban
1911-ben Turinban.

Jogosult tehát azon megjegyzésünk, hogy söreink forgalmát nagyban emelni fogja a n. é. közönség. — Tisztelettel

Nem tévesztendő össze. Ezen sörök kizárólag csak a fenti égnél kaphatók.

Kőbányai Polgári Sörfőző R. T.

SÖRNEVEK: Polgár, Király, Márciusi, Kivételi márciusi, Szent István, Kőbányai Barátmaláta és Dupla Malátásör.

Megérkeztek

az összes tavaszi újdonságok és nagyválasztékban

NŐI DISZKALAPOK

POTOTZKY MÁRTON divatüzletébe.

Tavaszi újdonságok megérkeztek.

Szép választék a legújabb divatu női, férfi és gyerek divatcikkekben

Pototzky Pál női és férfi divatüzletében Csikszeredán,

hol mindennemű varrógépek, gyerekjátékok, temetkezési cikkek, kész női és férfi ruhák, cipők, kalapok, nyakkendők, utazó kosarak, bőröndök olcsón kaphatók.

Mátrai Ignácz

órák, ékszerész és látszerész Csikszereda, saját ház

Ajánlja olcsón berendezett legújabb szerkezetű

arany- ezüst és Omega zsebbórakát.

Állandó nagy raktárt tart valódi drágakövű

ékszerekből

Továbbá látszerézi cikkek nagy választékban. Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

A vásárok gyorsan és lelkiismeretesen készítenek el.

GÉPÜZEMÜ

asztalos vállalat

Csikszereda Vörösmarty-
utca 21. szám.

Készít asztalos munkákat minden kivételben. Elvállalja faanyag kidolgozását asztalos mester uraknak szakszertű gépei által mérsékelt munkadíj ellenében

HIRDETÉSEKET

olcsó ár mellett felvesz a kiadóhivatalt.

POHARAS

Legjobb sör

SÖR

a „Pilseni Ósforrás“

Csikvárnegye területén
egyedüli elcsúsító hely Csikszeredában:

őzv. Nagy Istvánné Zöldfa-vendéglője

hol mindennap frissen csapolyva poharankint kapható.

Nuridsány Márton

női és férfi divatüzlete új helyiségében
Csikszeredán (a régivel szemben)

A legnagyobb választékban kaphatók az összes női és férfi divatruka a legolcsóbb árban.

Elismert, szolid bevásárlási hely.

Kéretik a címre ügyelni!

A nagyérdemű hölgyközönség becses figyelmébe!

Bécsi és budapesti körutamból hazatérve, szíves tudomására hozom a n. c. hölgyközönségnek, hogy Csikszeredában a Rákóczi-utcában lévő dohány-tözsde mellett, a mai kornak megfelelő és a legkényesebb igényeket is kielégítő

Női kalap divattermet és modellek szerint fűzőkészítő műhelyt

nyitottam. Raktáron tartok párisi és bécsi modell kalapokat, ugyszintén minden a szakmába vágó divateikket. Elvállalom mindennemű kalapoknak izleses díszíteset és atalakítását. Gyászkalapokat raktáron tartok. Mérték szerint készítek megfelelő modor: fűzőt, haskötőt, hátegyenesítőt és mell-tartókat: minden a szakmába vágó cikkek javítását és takarítását pontosan és jutányos árban eszközölöm. A n. c. hölgyközönség jóakaratu támogatását kérve és biztosítva a pontos kiszolgálásról, vagyok tisztelettel

Ligeti Samuné női kalap divatterme
CSIKSZEREDÁBAN.

Filó Károly nagy temetkezési intézete, Csikszeredán, saját ház.

Nagy választék mindenféle temetkezési cikkekben, n. m.: érc- és lakoporsók a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kiállításban, szemfódelek, könyök- és fejpárnák, harisnyák, gyásztályok, gyertyák és szalagok, gyászjelentések stb. stb.

Koszorúk és koszoru szalagok óriási választékban. Üvegfedelű érckoporsók kizárólagos raktára. Díszes gyászkocsik.

Temetkezéseket elvállal pontos kiszolgálás és szolid árszámítás mellett.

Értesítés!

Van szeretettel a n. c. hölgyközönség szíves tudomására hozni, hogy a díszitőm Párisban volt tanulmány uton, a honnan február hó elsején jött vissza.

Szezszerü újdonságok

március hó elejétől már raktáron vannak.

A n. c. hölgyközönség szíves partizását kérve, maradok tisztelettel:

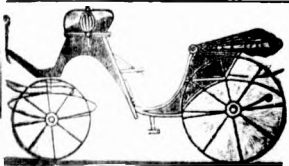
MÁTHÉ JÓZSEF női divatkalap- és rövidáru-üzlete,
CSIKSZEREDA, Kossuth Lajos-utca (Grünwald Albert-tele ház).

CSEH ISTVÁN

mészáros és hentes CSIKSZEREDA.

Naponta frissen vágott marha, borjú és sertés hus, saját készítményü felváltgattak, sonka, kolbász és tormás virstli. Szalonna és zsír nyagban és kicsinyben.

Pontos kiszolgálás.

SZABÓ FERENC

kocsigyártó, nyerges, kárpitos és szíjgyártó üzlete

Csikszereda, Mikó-utca 16 sz.
(Saját ház.)

Kocsigyártó, nyerges, fenyézési munkák, ugyszintén kárpitos, bútorbeluzás és díszítési munkák, matrácok és paplanok: kész kocsik, szekerek, szánok és mindennemű töltött és töltetlen bútorok, a lehető legjutányosabb árakert: esetleg reszeltfűtés mellett is kaphatók. Saját készítményü ágyfotelek, ruganyos matrácok, elegáns falakkal, valamint kocsi ülések stb. állandó raktáron. Egyedüli bizományi raktár a Lukrécia hámfestő- és inpregnáló zsradekek fekete és naturszínben.

Legjutányosabb bevásárlási forrás

ugymint: hájtápokban, manükör-készletekben, zsebkésekben, pénz-érsényekben és mindennemű különlegességekben, valódi YES porcellán-puder, Diana szoborszesz és Nestlé-féle gyermek tápliszit, falerakata

FEKETE VILMOS Elso Csikmegeyi illatszert- és piperekereskedésében
— Csikszeredán. —

Kellemes üdítő ital

a Hosszuasszói Erzsébet SAVANYUVIZ

1 literes palackban 10 fillér. Megrendelhető:

A Hosszuasszói forrás
kezelőségénél Csikszerepán.